

Dật Sự Của Thiên Sư Tiên Nhai

Tác Giả : Thạch Thôn Thiện Hữu

Dịch Giả : Dương Đình Hỷ

Tiên Nhai Nghĩa Phạm (1750-1837), người Mỹ Nùng thuộc dòng Lâm Tế có hiệu là Tiên Nhai, biệt hiệu có nhiều : Viên Thông, Thiên Dân, Bách Đường, Hư Bạch . . .
Xuất gia ở Thanh Thái Tự, sau vì châm biếm nhà cầm quyền bị trục xuất và tới trụ trì ở Thánh Phúc Tự, Bắc Đạ. Mất ngày 7, tháng 10 năm Thiên Bảo thứ 8, thọ 88 tuổi.

1. Chỉ có một mình tôi ở nhà.

Có một bà lão rất ái mộ Tiên Nhai, một hôm đến chùa tặng sơn dự (một loại rau núi) cho sư .

-Có ai không ? Xin hỏi Hoà thượng có nhà không ?

Tiên Nhai trả lời :

-Không có nhà ? Ngoài cửa chẳng đã có treo bảng không có nhà đó sao?

-Không có nhà ư ? Thật đáng tiếc, định đem tặng lão hoà thượng sơn dự, đã thế lão đem tặng người khác vậy.

Bà lão nói rồi đi liền. Lúc đó ở lầu 2, cửa sổ bỗng mở ra, Tiên Nhai thò đầu ra gọi :

-Có đấy ! Có đấy !Chỉ có một mình lão ở nhà.

Xem đấy đủ biết lão hoà thượng rất thích ăn sơn dự.

2. Chỉ là người thường không tự giác.

Một hôm trời mưa, sư trên đường về chùa, bỗng dưng quai guốc bị đứt. Đang lúc sư không biết phải làm sao thì bà lão bán đậu phụ gần đó đem búa và đanh đến sửa lại quai guốc cho sư. Sư chỉ gật đầu cũng không nói lời tạ ơn. Sửa xong, sư xỏ chân vào guốc đi thẳng.

Bà lão bán đậu phụ kể lại cho mọi người nghe và bảo :

-Mọi người đều bảo Tiên Nhai là một vị cao tăng, cứ như lão thấy thì chỉ là một ác tăng mà thôi, chẳng biết lễ phép là gì; tôi giúp sửa quai guốc mà chẳng nhận được một lời cảm ơn.

Chuyện này đến tai Tiên Nhai, sư nói :

-Tuy miệng không nói ra, nhưng trong lòng vĩnh viễn không quên, vẫn tự hồi hướng công đức về bà.

3. Đã ăn trộm còn niệm Phật Di Đà.

Một vị sư phái Chân Tông đến chùa xin tranh. Ông dự tính khi Tiên Nhai vẽ tranh xong sẽ bảo :

-Tôi cứ tưởng thầy là một vị cao tăng, ngờ đâu chỉ là một thợ vẽ.

Tiên Nhai nhìn mặt ông đã biết rõ ý đồ. Sư liền hoa tay vẽ một bức tranh mèo ăn trộm cá.

-Hoà thượng ! Thế là ý nghĩa gì ?

-Đừng gấp !

Hoà thượng đề vào tranh : Tông phái ông là mèo, đã ăn vụng cá còn niệm A Di Đà Phật.

Ông sư Chân Tông mắc cỡ bỏ đi.

4. Còn dư xương cá.

Ông lão quét sân chùa chạy đến Thiền đường báo cáo với Tiên Nhai :

-Lão hoà thượng ! Có chuyện lớn rồi !

-Có chuyện gì mà ông khẩn trương vậy ?

-Con quét sân chùa thấy đồng xương đầu cá, không biết ai đã ăn vụng ?

-Ha ! Ha ! Tôi cứ tưởng có chuyện gì lớn.

-Thật đó ! Con không nói láo đầu ! Phải làm sao đây, hoà thượng ?

-Các ông tăng trẻ bây giờ thật lãng phí, hồi trẻ chúng tôi ngay cả xương cũng không để lại.

5. Thanh Mộc Tiên Nhai.

Thanh Mộc là một người vẽ tranh sao chép tranh của Tiên Nhai rất giống, khó lòng mà phân thật, giả. Một hôm, ông mang một bức hoạ tới, đưa cho Tiên Nhai xem :

-Lão hoà thượng xem có giống không ?

-Ồ ! Ông vẽ còn đẹp hơn tôi nhiều lắm. Ấn tôi để bên này, ông cứ lấy mà ấn vào.

Tiên Nhai là một người ái tài, độ lượng.

6. Vợ chồng cãi nhau.

Một hôm Tiên Nhai cùng một chú tiểu đi tản bộ trên đường gần chùa. Khi qua một nhà nọ có 2 vợ chồng đang cãi nhau om xòm. Tiếng cãi cọ lớn đến người ngoài đường cũng nghe được. Sư dừng bước, hướng vào trong nhà :

-Chúc mừng ! Chúc mừng !

Nói rồi về chùa. Chú tiểu cùng đi, kinh ngạc hỏi :

-Lão hoà thượng làm sao vậy ? Cãi nhau thì có gì hay mà chúc mừng ?

-Chú không biết sao ? Hai vợ chồng nếu một người bị bệnh thì làm gì còn hơi sức mà cãi nhau ? Lại nữa, nếu một người bất hạnh qua đời thì khóc còn chẳng kịp ở đó mà cãi nhau ? Nếu có cãi lộn là hai người đều khoẻ mạnh, không phải sao ?

7. A Di Đà Phật rất bận.

Bác thợ mộc Tấn Bình rất tin Phật. Lúc چرا hay bào ông luôn niệm A Di Đà Phật, ngay cả khi vào nhà cầu cũng không ngừng niệm. Một hôm làm việc ở chùa, ông vừa làm vừa niệm Phật.

Tiên Nhai đến cạnh ông gọi :

-Tấn Bình !

-Nam Mô A Di Đà Phật, thầy có chuyện gì ?

-Này Tấn Bình !

-Chuyện gì ? Nam Mô A Di Đà Phật !

-Tấn Bình !

-Có chuyện gì thầy nói đi ! Nam Mô A Di Đà Phật.

-Tấn Bình !

-A ! Bạn quá đi ! Nam Mô A Di Đà Phật ! Nam Mô A Di Đà Phật !

-Ha ! Ha ! A Di Đà Phật nhất định là bạn lắm !

Tấn Bình sau đó theo Tiên Nhai học thêm Thiền nữa.

8. Các chú tiểu ăn vụng cá.

Một hôm, Tiên Nhai dẫn vài chú tiểu đi làm việc gấp. Vì không kịp ăn sáng, trên đường bụng các chú kêu rột rột. Mọi người bèn ghé vào một quán cơm bên đường. Mỗi người kêu một tô miến đông cô, chộp nhoáng ăn sạch. Khi ra khỏi quán, có chú kêu lên :

-Không xong rồi ! Hôm nay trong tô miến có mùi vị cá.

-Nhưng chót ăn rồi biết làm sao đây ?

Sư nghe thấy cười ha hả :

-Tô miến hôm nay ngoài nấm, củ cải còn có mùi vị cá. Nếu các chú không ăn vụng cá thì làm sao biết tô miến có mùi vị cá hả ?

9. Biết rồi sao còn hỏi ?

Một buổi trưa ấm áp mùa Xuân, Tiên Nhai theo thường lệ ngồi nhỏ cỏ ở sân chùa. Một bà lão tới chùa lễ Phật, trông thấy sư bèn chào hỏi :

-Lão hoà thượng, thầy đang làm gì đó ?

-À ! Tôi đang đợi đạo hữu tới thăm đây !

-Nói bậy không à ! Sao không bảo mình đang nhỏ cỏ ?

-Đúng rồi, đạo hữu đã biết sao còn hỏi ?

10. Đấu trí với luật sư .

Hào Triều là một vị luật sư học vấn cao, giữ giới rất nghiêm, thường tới tranh luận ở các giới đàn. Ông thường đại thắng không ai

tranh luận hơn ông. Đại chúng nghe ông đến thăm, không lạnh mà run, bèn mời Tiên Nhai đến trợ giúp, sư bằng lòng. Hôm đó các học tăng đều tụ tập ở chùa chờ xem hai người tranh luận. Tiên Nhai mời Hào Triều ra sân chùa không biết viết gì trên mặt đất Hào Triều nhìn xem rồi xanh mặt, không nói một tiếng lập tức bỏ đi. Mọi người ngạc nhiên không biết là có chuyện gì ?

-Hoà thượng, hai vị nói chuyện gì vậy ?

-Ha ! Ha ! Tôi bảo ông ta học vấn của ông thâm viễn, dưới mắt không người khiến họ nổi giận định dần cho ông một mẻ, để được an toàn ông còn không mau rời đi ư?

Chuyện này cho thấy đầu miệng chẳng bằng đầu trí.

11. Đánh cũng là từ bi.

Đệ tử Trạm Nguyên muốn lên kinh đô du học nhưng không dám mở miệng xin, bèn nhờ hoà thượng Đàm Vinh xin hộ. Sư nghe rồi ưng chịu :

-Tôi chỉ mong hấn học hành tinh tấn.

Trạm Nguyên vui mừng, trước khi đi đến chào hoà thượng :

-Mông ơn sư phụ từ bi.

Ông cúi đầu đánh lễ. Sư bỗng nhiên ra tay thoi một đấm vào đầu máng chửi :

-Gã trọc này chẳng phải lên kinh đô tìm xuân sao ?

Trạm Nguyên ôm đầu chạy kiếm Đàm Vinh khóc :

-Tại sao lại thế ? Rõ ràng là đã ưng thuận rồi mà !

Đàm Vinh lập tức đến gặp Tiên Nhai. Sư cười bảo :

-Không phải là tôi phản đối Trạm Nguyên lên kinh học, mà khi hấn học thành tài rồi, trở về là một vị học giả tôi làm sao có thể cú đầu hấn ? Do đó tôi sửa hấn trước.

Trạm Nguyên thâm tín lời thầy chuyên tâm học tập, tu thân nghiêm ngặt, trở thành một vị danh tăng.

12. Thưởng một quả đấm .

Tường của Hư Bạch Viện bị lũ trẻ vẽ bậy. Sư gọi đám trẻ :

-Các con đến đây, ta có quà tặng.

Lũ trẻ vội đến đứng trước mặt sư, sư hỏi :

-Đứa nào vẽ lên tường này ?

Lũ trẻ nhìn nhau giả như không biết.

-Vẽ đẹp lắm, không biết là kiệt tác của ai, ta định ban thưởng nhưng chẳng biết là ai . . .

Một thằng nhỏ đắc ý bước ra.

-Là người ư ? Thưởng người một cú đầu xem còn dám vẽ bậy nữa không !

13. Khách chẳng kính, chủ lại sợ.

Võ sĩ Hắc Điền Phiên và người bạn bàn nhau thử đấm lượng của Tiên Nhai. Họ gửi thiệp mời sư đến nói chuyện chơi. Khi sư bung tách trà lên uống thì người nấp ở dưới gầm giường châm pháo nổ. Họ tưởng sư sẽ giật mình hoảng sợ, ai ngờ sư coi như không có chuyện gì xảy ra.

-Ha ! Ha ! Trà ngon lắm, cho tôi xin một tách nữa !

Uống xong sư đứng dậy :

-Cám ơn thịnh tình của mọi người, tôi xin phép cáo từ.

Ngay trước mặt các võ sĩ, sư bỗng phát ra một phát rầm vừa to vừa thối :

-Xin góp thêm một tiếng pháo.

Rồi sư từ từ bỏ đi.

14. Lược Thiên Định và Hiệp Khí Đạo.

Một vị giáo thọ Hiệp Khí Đạo tên là Trang Lâm rất giỏi về võ thuật. Ông có thể đánh ngã một người cách vách giấy, có thể làm chim bay trên trời rớt xuống. Một hôm, ông đến Hư Bạch Viện hướng lão hoà thượng khiêu chiến.

-Được rồi ! Ông có thể xuất chiêu lúc nào cũng được.

Rất tự tin Trang Lâm bảo :

-Lão hoà thượng, lần này tôi sẽ cho ông biết thế nào là đá, vàng !

Nói rồi ông sang phòng bên cạnh, cách vách giấy vận công.

-A !

Ông lập tức xuất chiêu, nhưng hoà thượng vẫn vững như núi Thái sơn, bình tĩnh ngồi uống trà.

Trang Lâm thử lại một lần nữa, kết quả vẫn không thay đổi.

-Tài nghệ của ông chỉ có thể thôi sao ?

Trang Lâm mắc cỡ, bỏ đi. Chuyện này đến tai trường mà Trang Lâm giảng dạy. Vì làm mất uy tín của trường nên ban giám đốc trừ lương ông. Tiên Nhai cho mời Trang Lâm đến Hư Bạch Viện :

-Tôi sẽ chỉ cho ông phương pháp khiến ông có thể phá lực thiên định của tôi.

Và sư chỉ cho ông phương pháp sổ tức quán. Ông chuyên cần học tập, một ngày kia ông bỗng giác ngộ :

-Ngoài tức không ngã, ngoài ngã không tức, ngã tức là một.

Mất lệ đầm đìa, ông vội đến báo cáo với Tiên Nhai, Sư nói :

-Đúng rồi ! Đây chính là Kim Cương Vương Bảo Kiếm của dòng Lâm Tế đó. Nếu tỉ thí bây giờ, tôi nhất định sẽ thua ông.

15. La Tông.

Trên đời này bất cứ tôn giáo nào cũng chia ra nhiều tông phái, Phật giáo cũng không ngoại lệ. Chẳng hạn chúng ta có Tịnh Độ Tông, Thiên Thai Tông, Thiền Tông . . .

Một lần có người hỏi Tiên Nhai :

-Nói cho cùng thì tông phái nào vĩ đại nhất ?

-A ! Thì là La Tông.

-Thầy nói gì ? Cho tới nay con chưa hề nghe nói tới La Tông bao giờ.

-Vậy sao ? Cha mẹ, con cái, người bán hàng, người nam, người nữ, kẻ tặng người tục, mỗi người đều có tính cách, bốn phận gọi là La Tông; ông đã rõ chưa ? Thế nào, tông phái này có tốt không ?

Chú Thích : La tiếng Nhật có nghĩa là làm gì thì giống đó.

16. Thích ăn cơm nếp .

Trụ trì Diệu Tuyên Tự biết Tiên Nhai thích ăn cơm nếp, định đùa hoà thượng một vố, sai người đưa thiệp mời sư đến ăn cơm nếp, sư hoan hỉ nhận lời. Sau khi chuyện trò, vào tiệc. Trên bàn bày la liệt đủ loại tô toàn là cơm nếp, một bát canh, một chén trà cũng không có.

Chủ nhân mời :

-Xin cứ mặc sức dùng, đừng khách sáo.

Tiên Nhai mặt không đổi sắc, ăn luôn một lúc 3 tô. Ăn xong đứng dậy cáo từ. Khi ra đến cửa bỗng nhiên kêu đau bụng, ngã lăn ra đất, không ngồi dậy được. Trụ trì kinh hoảng hỏi :

-Hoà thượng, làm sao vậy ?

-A ! Đau muốn chết, phiền ông công tôi về có được không ?

Trụ trì đành phải công sư về Hư Bạch Viện, cách đó khoảng một cây số, mồ hôi ra đầm đìa. Tới nơi Tiên Nhai nhảy xuống, không một lời cảm ơn, vừa đi vào trong vừa nói :

-Bây giờ bữa cơm nếp đã tiêu hoá rồi !

Trụ trì Diệu Tuyên Tự tưởng xỏ người không ngờ bị xỏ lại.

17. Địa ngục ở ngay đây.

Có ông tăng hỏi Tiên Nhai :

-Thế nào là Cực lạc ?

Sư nghe rồi, nằm xuống.

-Thế nào là địa ngục ?

Sư giả như không nghe ngáy khò khò. Ông tăng tức giận :

-Thật quá lắm ! Chẳng lẽ độ chút nào !

Nói rồi ra khỏi phòng, nào ngờ sư ngồi dậy bảo :

-Hiện giờ tâm sân hận của ông là địa ngục. Địa ngục ở ngay đây.

18. Xin tranh uống rượu.

Nham Căn là một người rất thích uống rượu, đồng thời cũng là một người con rất có hiếu. Vấn đề ở chỗ là ông không có dư nhiều tiền để uống rượu. Hiếu kính cha mẹ và uống rượu không thể lưỡng toàn. Những lúc kẹt quá ông chạy tới Tiên Nhai năn nỉ :

-Lão hoà thượng ! Hôm nay xin thầy vẽ cho con 1 bức.

Tiên Nhai thương ông là một người con hiếu, cười bảo :

-Được rồi ! Hãy giúp tôi mài mực.

Những bức tranh thế tiền rượu còn được các tiệm rượu lưu giữ cho đến ngày nay.

19. Kính trọng công tác.

Tổ Cửu là một người hào hiệp , là một tín đồ rất sùng bái Tiên Nhai. Ông có một cửa tiệm bán mì. Tính tình chất phác, chỉ biết làm việc, không trọng bề ngoài. Một hôm để nguyên y phục làm bánh còn dính bột đem bánh mẫu đơn đến Hư Bạch Viện biếu Tiên Nhai.

-Lão hoà thượng có nhà không ?

-A ! Tổ Cửu, có chuyện gì không ?

-Con vừa làm bánh xong, mang đến biếu thầy.

-Ông đợi một lát.

Sư vào phòng, không lâu mặc áo cà sa bước ra trân trọng nhận bánh.

-Chỉ là một cái bánh thôi sao thầy trân trọng vậy ?

-Ông mặc áo làm bánh tới, tôi kính trọng sự làm việc nhiệt thành của ông nên tôi phải mặc pháp y để tiếp nhận.

20. Ai cũng thích vậy thôi.

Có một quả bầu hình dáng rất đặc biệt, Tiên Nhai rất thích, nhưng thích là một chuyện, có được hay không lại là một chuyện khác. Ba năm sau ông mới được toại nguyện. Có một vị khách đến thăm nài nỉ sư nhường lại hồ lô đó cho mình. Tiên Nhai không do dự liền trao cho ông ta. Mọi người không hiểu tại sao Sư chờ đợi bao năm mới được hồ lô yêu thích lại dễ dàng cho đi như thế. Sư bảo :

-Ai thích cũng vậy thôi !

Chỉ cần có lòng quý trọng là đủ rồi, đâu cần phải chiếm hữu.

21. Bảo vật của Huyền Hữu.

Võ sĩ Huyền Hữu đến Hư Bạch Viện xin tranh. Tiên Nhai hoa bút vẽ 2 vòng tròn. Võ sĩ lại nài :

-Thuận tiện xin thầy viết cho vài chữ.

Sư bèn viết thêm.

-Đây là bảo vật của Huyền Hữu.

Chú Thích : Bảo vật (kim ngọc) trong Nhật ngữ chỉ cơ quan sinh dục.

22. Nước mắt tân nương.

Một cô dâu vừa thành hôn đã trở thành goá phụ. Cô đến chùa thăm Tiên Nhai. Cô xúc động phát khóc. Sư an ủi :

-Cô cứ khóc thế thì cạn hết nước mắt. Nước mắt phải rơi từ từ từng giọt, từng giọt như dâng nước cúng Phật vậy, cô có thể làm được không ?

Tân nương ngạc nhiên, dường như có sở ngộ, lạy tạ rồi đi.

23. Phương thuốc hoà hảo.

Sáng ngày mồng một tết, có gã thanh niên chạy đến chùa gọi :

-Lão hoà thượng có nhà không ?

-Có chuyện gì ?

-Hai vợ chồng kể bên chùa đang cãi cọ, lại sắp đánh nhau nữa.

-Vi nguyên nhân gì ?

-Vi bà vợ nấu canh chín như.

-Hôm nay là mừng một, chúc mừng, hãy đợi tôi một lát.

Hoà thượng vung tay vẽ núi Phú Sĩ, bên cạnh đề :

Tuyệt Phú Sĩ tan khi nắng chiếu

Canh nấu mừng một há không như

Hai vợ chồng nếu có cãi lộn

Đầu giường đánh, cuối giường lại hoà.

Sư bảo :

-Hãy mang bức tranh này cho họ xem, bảo đảm không có chuyện gì.

Gã thanh niên y lời giao bức tranh cho cặp vợ chồng ấy. Họ xem rồi, nhìn nhau cười ha hả.

24. Không có chỗ nào sai.

Có một ông quan đến chùa xin tranh. Sư vung tay vẽ một bụi trúc trước gió rất đẹp. Ông quan này là người tham lam, đòi hoà thượng đề thêm cho vài chữ.

Sư liền viết :

-Không, bức hoạ trước mắt chẳng có điểm nào sai.

Cho thấy Tiên Nhai rất thích châm biếm.

25. Không có sạch bản.

Tiên Nhai có một cái bát đá để bên ngoài nhà cầu. Bát đựng nước dùng để rửa tay. Nhưng đến bữa, bát lại dùng để đựng cơm. Có tín đồ bảo :

-Thầy dùng bát rửa tay để đựng cơm mất vệ sinh lắm.

-Khi ăn cơm thì cơm là trọng yếu, khi rửa tay thì nước rửa tay là trọng yếu, trên trời dưới trời chỉ có ta là hơn cả. Dưới mắt ông thì bát rửa tay là bản, nhưng như tôi thấy thì không có sạch bản gì cả. Mê là phàm phu, ngộ là Phật.

Ai mang tặng đồ gì ăn, sư đều bảo để vào bát.

-Thầy không có đồ đựng nào khác sao ?

-Thực vật cho vào bụng rồi, cuối cùng cũng bị tổng ra có phải không ?

26. Chỉ có ngủ là hết chuyện .

Những ngày cuối năm, những người thiếu nợ, nhất là những người buôn bán thường khổ sở lo trốn chủ nợ. Tiên Nhai rất đồng tình với họ, ông vẽ một bức hoạ một con chim nhận ngủ, có đề bài thơ :

Cuối năm, tiền thiếu cứ mặc kệ

Đánh một giấc, thiên hạ thái bình.

27. Hắc Diện Phiên.

Hắc Điền Phiên là một vị quan văn võ toàn tài. Ông cũng có máu văn nghệ, vẽ tranh cũng đẹp. Ông có tới 10 cuốn tranh vẽ hoa cúc và vài cuốn vẽ mẫu đơn. Trong vườn nhà trồng đủ loại hoa. Thỉnh thoảng mời bạn bè đến nhà thưởng hoa.

Một hôm con chó của người làm vườn chạy vào đám hoa cúc làm gãy nát đám cúc mà ông yêu quý. Tức giận ông nói sẽ chém chết người làm vườn. Tin tức truyền đến tai Tiên Nhai. Nửa đêm sư cầm dao bén đến chặt hết vườn cúc không chừa lại một cây nào.

Sáng hôm sau, toàn thể nội phủ của Hắc Điền Phiên kinh động. Phiên chủ tay cầm dao, mắt đỏ ngầu, tính mạng của người làm vườn như sợi chỉ trước gió. Bỗng Tiên Nhai xuất hiện :

-Phiên chủ ! Vườn cúc của ông là do lão tăng chặt. Tôi xin chịu tội, nhưng tha cho tôi lắm lời : “Xin hỏi mạng hoa cúc và mạng người cái nào nặng hơn ? Hơn nữa dân chúng còn đang khốn khổ, ông không ra tay cứu giúp thì thôi, còn mở tiệc thưởng hoa. Là cha mẹ dân làm thế có đúng không ? Xin ông hãy suy nghĩ kỹ lại.

Phiên chủ là người anh minh bèn thừa nhận là mình sai, lại còn tặng một cây hoa mai yêu thích cho sư. Cây mai này được trồng ở ngoài cửa thiền viện, còn sống cho đến ngày nay.

28. Có lòng hương Phật là đủ rồi.

Cát Hữu đến Hư Bạch Viện thăm sư, sư hỏi :

-Cát Hữu hôm nay có chuyện gì không ? Mời ngồi.

-Chẳng có chuyện gì cả, chỉ là một chút nghi vấn muốn thỉnh giáo.

-Chỉ giáo thì không dám, nhưng ông cứ hỏi.

-Chẳng là thế này, con đến thăm một chùa Chân Tông thấy họ niệm : Nam Mô, Nam Mô, nhưng Thiền Tông thì lại niệm Nam Vô A Di Đà Phật. Vậy xin hỏi là ai niệm đúng ?

-Ồ ! Đây là chuyện khó đây để lão tăng nghĩ chút coi, chúng ta hãy bàn chuyện khác.

Do đó hai người một tăng, một tục bàn đủ thứ chuyện. Trời tối rồi, Cát Hữu đứng dậy cáo từ. Sư gọi :

-Cát Hữu !

-Có chuyện gì ?

-Ông nói Chân Tông niệm Nam Mô.

-Dạ, có gì sai sao ?

-Tôi nói Cát Hữu.

-A !

-Cát Hữu nói Thiên Tông niệm Nam Vô A Di Đà Phật.

-Rõ ràng rồi !

-Có lý.

Cát Hữu cuối cùng đã lãnh ngộ. Nam Mô là quy mạng, danh hiệu sáu chữ cũng là niệm Phật, chỉ cần có lòng thành hướng Phật là đủ. Cát Hữu lạy rồi đi.

29. Nhanh trí.

Có một người lăm chuyện tưởng đem một vấn đề ra làm khó Tiên Nhai :

-Lão hoà thượng, thần bếp đều chít khăn đen, thầy làm sao vẽ một bức hoạ thần bếp không chít khăn ?

-Để thôi !

Hãy tưởng tượng thần bếp không chít khăn sẽ ra sao ? Hoặc để tóc xoã rồi bới, hoặc trọc đầu ? Sư vung tay vẽ một con chim ưng đoạt khăn bay lên, thần bếp kinh sợ giơ tay lên trời. Bức hoạ thần tình ở chỗ thần bếp được vẽ nghiêng, tay phải giơ lên che khuất đầu, cái khăn chít thì bị chim ưng ngậm.

Người lăm chuyện đành phải chịu thua.

想摘月亮趕快摘 仙崖

Tranh do chính Tiên Nhai vẽ

30. Áo quan là áo của người chết.

Trường Hữu đến thăm Tiên Nhai, ông than :

-Hoà thượng ơi ! Thời gian chẳng chờ ai, con cũng chẳng còn nhiều thì giờ nữa !

Ông nói như không còn sức, sư an ủi :

-Làm gì có chuyện đó, người sống ở trên đời, tuổi tác đều tương đồng. Áo quan là áo của người chết, nhưng đâu có áo già đâu. Đời người vô thường nên sống cho khoẻ mạnh, vui vẻ.

Với quan niệm ấy sư sống đến 88 tuổi.

31. Bảo vật xem được nhưng không dùng được.

Một buổi trưa nọ, ở Hư Bạch Viên, sư nằm ngủ, dạng 2 chân, 2 tay như hình chữ đại (大). Gặp lúc một võ sĩ tới thăm, thấy thế tưởng đùa một phen, bèn thò tay nắm lấy vật ở giữa 2 chân sư hỏi :

-Hoà thượng, cái này là vật gì ?

-Đây là bảo vật, có thể xem, nhưng không dùng được.

32. Phong lưu đệ tử Trạm Nguyên.

Trạm Nguyên người Giáp Châu, xuống tóc ở Từ Vân Tự, mộ danh Tiên Nhai đến tham học, được sư thưởng thức, sau thành người thừa kế của sư, làm trụ trì thứ 124 của Thánh Phúc Tự. So học vấn thì Tiên Nhai cũng không bằng Trạm Nguyên. Nhưng lúc trẻ Trạm Nguyên cũng rất phóng dãng, thường lợi dụng đêm tối trèo tường ra ngoài chơi. Một hôm Tiên Nhai đi tuần trong chùa phát hiện có một cái ghế đẩu ở góc tường, liền biết ngay có người đã leo tường ra ngoài chơi. Sư không kinh động ai cả, tiện tay dời ghế đẩu đi chỗ khác, tự mình đứng ở chỗ ghế đó đợi học tăng trở về. Đêm đã khuya, Trạm Nguyên đi chơi trở về, không biết ghế đã bị dời chỗ cứ đạp lên đầu sư mà nhảy xuống. Xuống tới đất mới biết người mình đạp lên đầu là Tiên Nhai thì kinh sợ, hoang mang không biết làm sao cho phải. Nhưng Tiên Nhai không có ý giận mà còn an ủi :

-Trời khuya sương nhiều ông phải cẩn thận kẻo bị lạnh, mau về phòng mặc thêm áo !

Sau đó, trong chùa không ai biết chuyện này. Tiên Nhai cũng không đề cập đến, nhưng từ đó ban đêm không còn thấy ghế đẩu đặt ở góc tường nữa.

33. Tướng là ni cô.

Tiên Nhai người nhỏ nhắn, một lần đi qua một trạm kiểm soát, bỗng một binh sĩ gọi từ đằng sau :

-Này, này người đi trước, có phải là ni cô không ? Quay lại mau !

-Cái gì, tôi là ni cô sao ?

Tiên Nhai quay lại đứng trước binh sĩ đó :

-Nam nữ mà cũng không biết được sao ?
Nói rồi sư tụt quần đứng tồ hô ngay đó khiến mọi người đều kinh ngạc.

34. Chưa chết làm sao nói Quan Định Luận.

Cửu Trợ là một đức con rất thông minh, lanh lợi. Có một nhóm người đang nói chuyện về thằng bé đó. Gặp lúc Tiên Nhai đi ngang qua đó hỏi :

-Thế nào con Cửu Trợ chết hay sao ?

-Lão hoà thượng ! Con nhà người ta còn sống sờ sờ đó !

Tiên Nhai cười bảo :

-Đúng a ! Còn chưa chết, làm sao nói hấn thành tựu như thế nào ?

35. Nô đùa với con nít.

Tiên Nhai thích nô đùa với trẻ con, thường vờی chúng đến sân chùa chơi đùa.

-Lão hoà thượng dạy con vẽ đi !

-Lão hoà thượng dạy con viết chữ !

-Được rồi ! Đừng ồn hãy tở thí đi, đứa nào thắng ta sẽ giúp.

Sư thích trẻ con vẽ hình, viết chữ. Trong tranh của ông siêu thoát, cao nhã, đôi khi ngây thơ như trẻ con.

36. Trăng tròn chỉ một đêm.

Tổng Bình là chủ một quán rượu, hễ rảnh là đến thăm Tiên Nhai. Sư dạy ông lục thao, tam lược là những chiến thuật của nhà binh dạy ông áp dụng vào thương trường. Do đó ông kiếm được nhiều tiền.

Sư bảo Tổng Bình :

-Đừng chỉ lo kiếm tiền, học làm người cũng cần lắm.

Sau, sư lại viết cho Tống Bình một câu :

-Đừng quá đắc ý, trăng chỉ tròn một đêm.

Tống Bình treo lời khuyên này ở trong phòng, các việc chần tể, cứu trợ ông đều tích cực tham gia.

37. Cực lạc và địa ngục ở đâu ?

Một vị cung chủ Thần Đạo, một hôm đến Hư Bạch Viện đàm đạo với Tiên Nhai rất tâm đầu ý hiệp. Ông hỏi :

-Hoà thượng, cực lạc thế giới ở đâu ?

-Ở Thiên giới nơi hàng ngày quý vị quỳ lạy.

-Vậy sao, còn địa ngục ở đâu ?

-Thì ở cách vách Thiên giới.

38. Thích ngâm vịnh.

Sư ngoài việc giáo hoá chúng sanh, lúc nhàn rỗi thích tiếp cận đại tự nhiên, làm thơ ca ngợi :

Nằm mộng thấy chùa cổ, anh đào

Sáng ra tỉnh giấc, đất đầy hoa.

39. Diệu dụng của Thiên.

Tiên Nhai trên đường hoằng pháp gặp một cặp vợ chồng đang cãi lộn.

-Ông không phải là trượng phu, không có một điểm nào là đàn ông.

-Bà mắng tôi ? Nếu còn nói thế nữa tôi sẽ đánh bà.

-Tôi cứ mắng đó ! ông thật không giống đàn ông.

Tiên Nhai kêu gọi người qua đường :

-Mọi người mau tới xem ! Xem đấu bò, chọi dê, đá gà đều phải mua vé, hiện đấu người không phải mua vé, lại xem mau !

Hai vợ chồng tiếp tục cãi lộn.

-Bà còn nói tôi không phải đàn ông, tôi sẽ giết bà.

-Ông cứ giết đi, tôi vẫn nói ông không phải là đàn ông !

Tiên Nhai lại lên tiếng :

-Bây giờ lại muốn giết nhau, mau lại xem !

Người đi đường hỏi :

-Hoà thượng, thầy làm gì mà cứ kêu loạn lên thế ? Vợ chồng người ta cãi nhau, có quan hệ gì đến thầy ?

-Sao lại không ? Ông không nghe họ nói giết nhau sao ? Có người chết thì cần phải có hoà thượng tụng kinh, có tụng kinh thì tôi lại có phong bao.

-Lạ chưa, vì phong bao mà hy vọng có người bị giết sao ?

-Hy vọng không bị giết cũng được, vậy thì tôi sẽ thuyết pháp.

Lúc đó 2 vợ chồng đang cãi nhau cũng ngưng lại xem Tiên Nhai và người đi đường tranh luận cái gì.

Tiên Nhai hướng về cặp vợ chồng bảo :

-Trời lạnh băng tuyết dù dày khi mặt trời lên cũng bị tan, rau dưa tuy lạnh, củi lửa nấu cũng chín. Vợ chồng vì duyên mới được chung sống. Tôi muốn được là mặt trời sưởi ấm mọi người, làm củi lửa đun rau cho chín, hy vọng 2 vợ chồng hãy thương yêu và kính trọng lẫn nhau.

Tiên Nhai ứng dụng Thiền một cách thật linh động.

40. Điểm nhấn.

Đoàn thập lang là một diễn viên kịch nghệ rất nổi tiếng, là bạn của Tổ Cửu. Ông nói với Tổ Cửu muốn đến gặp Tiên Nhai, Nhưng

Tổ Cửu biết Tiên Nhai rất ghét những người diễn kịch, bèn nhờ Trương Hữu. Trương Hữu ưng thuận đến Hư Bạch Viện hỏi :

-Hoà thượng có thể gặp Đoàn thập lang không ?

-Tôi không muốn gặp.

Mặc dầu vậy Trương Hữu vẫn dẫn Tổ Cửu và Đoàn thập lang tới chờ ở phòng bên. Nhưng đợi mãi không thấy hoà thượng ra tiếp. Sau đó lại nghe tiếng pha trà, mọi người tưởng hoà thượng sẽ mời họ sang, nhưng cuối cùng cũng chẳng được mời. Không nhẫn nại được nữa Trương Hữu nói to :

-Hoà thượng, chúng con chờ thầy lâu lắm rồi.

-Được rồi !

Không lâu hoà thượng mở cửa, thò đầu vào ngó Đoàn thập lang một cái rồi nói :

-Mắt to, tốt lắm !

Nói rồi đóng cửa bỏ đi. Tổ Cửu xin lỗi Đoàn thập lang, nhưng ông này nói :

-Tiên Nhai hoà thượng là một vị Phật sống, lão nhân gia đã điểm nhãn cho tôi, thật không có gì quý bằng. Đối với những người diễn xuất như chúng tôi, con mắt là toàn thể, là toàn bộ sinh mạng vậy.

41. Hung thủ sát hoa.

Mọi người đương bàn tán, khen ngợi cuộc triển lãm cắm hoa. Sư nghiêm khắc phê bình :

-A ! Đó là những tên hung thủ sát hoa.

Thực vậy, để cho mọi người thưởng thức, họ đã cưa những cây cổ thụ, ngắt những cành hoa dại đem cắm vào bình và cho đó là kiệt tác.

42. Đùa dai.

Có người sai thằng con đem thư đến Tiên Nhai, sư mở ra thấy thư viết :

-Gửi thằng con đến, mặc sư đánh mắng.

Tiên Nhai viết thư trả lời :

-Con ông là giống rồng, là quan ngự tiền ăn năm bát, mười bát.

43. Nóng bỏng.

Một hôm sư đang ngồi nướng bánh bên ngọn lửa hồng, một ông tăng đến tham phỏng. Ông ngồi đối diện với sư nói :

-Thỉnh hoà thượng khai thị . . .

Rồi ông thao thao bất tuyệt lý luận. Sư chỉ lo nướng bánh. Một lúc sau bỗng nói :

-Thượng ông một cái bánh vì nói liên tu bất tận.

Nói rồi gấp cái bánh nướng vào miệng ông.

-A ! Nóng bỏng rồi.

-Ha ! Ha ! Ông có rõ không, tôi bị ông làm ồn muốn chết, ông thử nghĩ coi bị vật nóng chạm vào đương nhiên là bị bỏng rồi.

44. Kẻ giết mướn bỏ nghề .

Một đêm trời tuyết, ở Hư Bạch Viện, Tiên Nhai đang uống trà thưởng tuyết, bỗng một gã đàn ông đến phá hoại sự yên tĩnh của sư. Gã là một tay giết người mướn của Hắc Điền Phiên. Gã rất hài lòng với công việc của mình, coi những việc khùng bố là những chuyện kích thích. Gã kể những chuyện đẫm máu này cho cho sư nghe, coi như những thành tích. Sư cau mày bảo :

-Ông làm việc này không sợ nhân quả báo ứng sao ?

-Hoà thượng, thầy lại thuyết pháp rồi ! Tôi chỉ làm theo lệnh chủ nhân, nếu muốn báo thì tìm ông chủ tôi mà báo, còn tôi thì vô can.

-Được rồi ! Không cần nói nhiều xin ông ra ngoài vườn chùa chặt một cây tre mang vào đây cho tôi.

Gã y lời ra ngoài vườn, hét một tiếng lớn chặt đứt đôi cây tre. Tuyết trên cây rơi xuống phủ đầy người gã. Gã phúi tuyết rồi vác cây tre vào cho sư. Sư cười bảo :

-Cây tre này vô dụng.

-Cái gì ?

-Tuyết làm ướt ông, không làm ướt tôi.

-Vậy ý thầy là sao ?

-Ha ! Ha ! Người ra lệnh chặt tre là tôi, người bị ướt là ông. Không phải sao ?

Gã giết mướn không lời đáp lại, do sự điểm hoá của sư cuối cùng ăn năn sám hối, bỏ nghề giết mướn.

45. Cha chết, con chết, cháu chết.

Tiên Nhai là một nhà thơ pháp nổi tiếng. Có một người nọ xin sư viết cho vài chữ chúc lành. Sư cười bảo :

-Được !

Rồi vung tay viết :

-Cha chết, con chết, cháu chết.

-Hoà thượng, con xin thầy vài chữ tốt lành, sao thầy lại dõn vậy ?

-Đó là những lời tốt lành đó nhé. Giả thử con ông chết trước ông có phải là ông, cháu ông đau khổ không ? hoặc giả cháu ông chết trước thì cha, con ông đau khổ đến bực nào ? Nếu cứ chết tuần tự như lời tôi viết chả là nhà có phước ư ?

46. Mừng tân gia.

Một tín đồ có nhà mới, mời sư đến dự tiệc ăn tân gia, tiệc xong gia chủ xin sư viết cho vài chữ. Sư bèn vung tay viết :

-Đầy nhà là bầy quỷ đói.

Mọi người nhìn nhau, có người tức giận bảo không tốt.

Sư cười viết tiếp :

-Đều bị bầy vị phúc thần đuổi ra ngoài.

Lúc đó gia chủ mới thở phào.

47. Vài bài thơ của Tiên Nhai .

Sân chùa cỏ mọc đầy, sư viết :

Sân chùa cỏ mọc hoang vu

Tiếng côn trùng báo mùa thu đã về.

Sư ưa sống cô tịch :

Trùng kêu liên tục, đêm càng thâu

Áo tăng mỏng mảnh, ai hay đâu ?

Gió từng gõ cửa lúc đêm thâu

Thường trăng nào ngờ vào mộng đâu ?

48. Mê đánh cờ vây .

Cư sĩ Thiện Bình là một cao thủ cờ vây, những lúc rảnh rỗi thường đến chùa đánh cờ vây với sư. Một ngày mùa hè, 2 người mải mê đấu trí, trời tối lúc nào không hay, ai giăng mùng, ai đốt đèn đều không hay biết gì, tới khi phát giác ra, 2 người nhìn nhau ha hả cười lớn.

Nhân dịp Tiên Nhai bèn làm bài thơ :

Đánh cờ chẳng biết bị muỗi cắn

Giăng mùng lúc nào có hay đâu

Đánh cờ chẳng biết trời đã tối

Đâu biết đèn dầu thấp đã lâu.

49. Hoà thượng đậu đỏ .

Đáp lễ, sư cũng hay đến chơi cờ vây ở nhà Thiện Bình. Tới giờ cơm người nhà Thiện Bình hỏi :

- Lão hoà thường, thầy muốn ăn gì ?
- Cứ lệ cũ, cháo đậu đỏ.

Lần nào hỏi, sư cũng đáp như vậy, do đó người nhà Thiện Bình đều gọi sư là *Hoà Thượng Đậu Đỏ*.

50. Rỡn học giả .

Khi Tiên Nhai trụ trì Thánh Phúc Tự, đương địa có nhiều học giả các môn phái, các thi nhân, học gia, thư pháp gia . . . Họ hay tụ họp tranh luận những điều cao xa, xa rời thực tế đối với Tiên Nhai họ là

những người mù cầm đèn soi đường. Sư bèn vẽ một bức hoạ 5 con rùa bò trên đất có đề thơ :

Năm con rùa ! Năm con rùa !

Ăn nhiều bát rồi, vẫn chưa no !

Năm con rùa chỉ 5 học giả phái Quy Tĩnh mà Chiêu Dương là người đứng đầu.

Để trả hận, Chiêu Dương mời sư đến dự tiệc, lại dặn sư mặc áo mới, vì thường sư chỉ mặc áo rách. Sư ưng thuận. Hôm đó, sư đến dự tiệc mặc một bộ cà sa lành lặn, tay cầm chuỗi hạt.

Chiêu Dương chạy ra đón, thừa dịp nói lớn :

-Ái chà ! Hoà thượng không cưới vợ mới sao mặc đẹp thế này ?

Sư bước lại gần Chiêu Dương, thừa dịp ông ta không để ý, lấy quạt gõ vào đầu ông và nói :

-Vì sanh thiện nam tử này.

Chiêu Dương á khẩu, không trả lời được.